

ZATWIERDZAM

Podsekretarz Stanu
Anna Moskwa

P R O T O K Ó Ł
z ósmego posiedzenia Polsko-Litewskiej
Komisji do spraw Wód Granicznych

Wilno (Republika Litewska)
11-12 grudnia 2019 roku

PROTOKÓŁ

z ÓSMEGO POSIEDZENIA POLSKO-LITEWSKIEJ KOMISJI DO SPRAW WÓD GRANICZNYCH

Zgodnie z artykułem 6 Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Litewskiej o współpracy w dziedzinie użytkowania i ochrony wód granicznych z 7 czerwca 2005 roku, zwanej dalej „Umową”, oraz na zaproszenie Strony litewskiej, w dniach 11-12 grudnia 2019 roku w Wilnie (Republika Litewska) odbyło się ósme posiedzenie Polsko-Litewskiej Komisji do spraw Wód Granicznych, zwanej dalej „Komisją”.

Posiedzenie prowadzili:

Przewodnicząca polskiej części Komisji

Małgorzata Bogucka-Szymalska

Przewodnicząca litewskiej części Komisji

Aldona Margerienė

Posiedzeniu przewodniczyła

Aldona Margerienė

Strony wzajemnie poinformowały się, że protokół z siódmego posiedzenia Komisji został zatwierdzony przez właściwe organy, zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym każdego Państwa.

Skład delegacji polskiej i litewskiej znajduje się w załączniku nr 1 do niniejszego protokołu.

Dokonano przeglądu aktualnego stanu współpracy między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Litewską w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych. Po przeanalizowaniu zadań oraz zgodnie z postanowieniami Umowy, uzgodniono odnośnie do poszczególnych punktów porządku dziennego, co następuje:

1. Skład Komisji

Przewodniczące delegacji polskiej i litewskiej poinformowały się wzajemnie o składzie Komisji. Skład ten stanowi załącznik nr 2 do niniejszego protokołu.

2. Uzgodnienie porządku dziennego ósmego posiedzenia Komisji

Porządek dzienny ósmego posiedzenia Komisji uzgodniono i stanowi on załącznik nr 3 do niniejszego protokołu.

3. Współpraca w dziedzinie planowania gospodarowania wodami oraz zarządzania ryzykiem powodziowym

3.1. Sprawozdanie z działalności Grupy Roboczej nr 1 za 2019 rok

Kierownicy Grupy Roboczej nr 1 przedstawili sprawozdanie z działalności Grupy roboczej w 2019 r.

Komisja zapoznała się z informacją przedstawioną przez Kierowników Grupy roboczej nr 1 dotyczącą wykonanych zadań. Sprawozdanie dotyczące wykonanych zadań znajduje się w załączniku nr 4 do niniejszego protokołu.

3.2. Realizacja ustalonych zadań w zakresie opracowania i wdrożenia planów gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Niemna położonego na terytorium Polski i Litwy

Kierownicy Grupy Roboczej nr 1 poinformowali Komisję o postępach w przygotowaniu i wdrożeniu planów gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Niemna położonego na terytorium Polski i Litwy.

W wyniku obiektywnych przyczyn, niezależnych od litewskich właściwych organów, mających wpływ na postęp prac nad planem gospodarowania wodami litewskiej części obszaru dorzecza Niemna, Kierownicy Grupy Roboczej nr 1 zaproponowali Komisji, przesunięcie terminu wykonania II etapu wspólnego dokumentu obejmującego terytorium wód transgranicznych do końca IV kwartału 2020 r. Ponadto zaproponowano Komisji, aby zgodnie z zakresem działania Grupy Roboczej nr 3 dokonała ona oceny stanu wód Szeszupy i wpływu presji, w związku z poziomem koncentracji BZT7 przekraczającym kryteria dobrego stanu ekologicznego na terytorium Litwy.

Kierownik Grupy roboczej poinformował, że na Litwie w jednolitych częściach wód ustalany jest poziom koncentracji BZT7 a w Polsce BZT5. Przy zastosowaniu odmiennych parametrów trudno jest porównać ilość substancji organicznych w wodach rzeki. Kierownicy grupy roboczej również zaproponowali Komisji, by instytucje odpowiedzialne dokonały oceny poziomu koncentracji BZT7 i BZT5 w rzece Szeszupie na pograniczu polsko-litewskim w

celach oceny wpływu przenoszonych przez rzekę substancji organicznych na przekroczenie kryteriów dobrego stanu BZT7 na terytorium Litwy.

Komisja przyjęła do wiadomości te informacje i polecała Grupie Roboczej nr 1 dalszą wymianę informacji oraz poinformowanie Komisji o wynikach na jej następnym posiedzeniu.

3.3. Realizacja zadań dotyczących planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów zagrożonych powodzią.

Zgodnie z ustaleniami z protokołu z 7. posiedzenia Komisji, Grupa Robocza nr 1 poinformowała, że omówiła aktualne zagadnienia dotyczące zarządzania ryzykiem powodziowym, i stwierdził, że od ostatniego posiedzenia grupy nie zaistniała potrzeba wymiany informacji o zagrożeniach powodziowych w rejonie dorzecza Niemna.

Komisja przyjęła te informacje do wiadomości i polecał Grupie Roboczej nr 1 kontynuować wymianę informacji dotyczących zarządzania ryzykiem powodziowym w dorzeczu Niemna oraz poinformować o jej wynikach na najbliższym posiedzeniu Komisji.

3.4. Plan pracy Grupy Roboczej nr 1 na 2020 rok.

Kierownicy Grupy Roboczej nr 1 przedstawili Komisji projekt planu pracy grupy na rok 2020.

Komisja przyjęła do wiadomości tę informację i zatwierdziła plan pracy Grupy Roboczej nr 1 na 2020 rok, który stanowi załącznik nr 5 do niniejszego protokołu.

4. Współpraca w zakresie utrzymania wód granicznych

4.1. Sprawozdanie z działalności Grupy Roboczej nr 2 za 2019 rok

Kierownicy Grupy Roboczej nr 2 przedstawili sprawozdanie z działalności grupy roboczej w 2019 r.

Komisja zapoznała się z przedstawioną przez Kierowników Grupy Roboczej nr 2 informacją o zadaniach wykonanych przez grupę roboczą w 2019 r. Sprawozdanie z wykonania zadań stanowi załącznik nr 6 do niniejszego protokołu.

4.2. Realizacja zadań dotyczących współpracy w zakresie utrzymania wód granicznych.

Dnia 25 listopada 2019 r. w Mariampolu odbyło się dziesiąte spotkanie Grupy Roboczej nr 2. Podczas spotkania omówiono kwestie zgodnie z zatwierdzonym przez Komisję harmonogramem prac na 2019 r.

W trakcie dziesiątego spotkania grupa robocza wymieniła się najnowszymi informacjami o „cieku bez nazwy”. Przedstawiciele służb granicznych przedstawili wyniki oględzin koryta rzeki Marycha. Wymieniono podstawowe problemy związane z zapewnieniem stanu granicy państwowej: nad ciekami bez nazwy - działalność bobrów, nad

rzeką Marychą - wyrócone drzewa oraz konary. Przedstawiciele służb granicznych Republiki Litewskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej zgłosili problemy powodowane przez bobry, które budują tamy i tworzą szerokie rozlewiska. Powyższa sytuacja powoduje, że określenie położenia granicy państwowej jest niemożliwe.

W związku z powyższym Komisja ustaliła, że Przewodnicząca polskiej części Komisji zwróci się do Polsko-Litewskiej Komisji Granicznej z prośbą o zorganizowanie dwustronnego spotkania na poziomie grup roboczych, celem ustalenia procedur po obu stronach dotyczących prac utrzymaniowych koniecznych do zapewnienia przebiegu linii granicy państwowej zgodnie z dokumentacją.

4.3. Realizacja zadań w zakresie korzystania z zasobów wodnych.

Podczas spotkania wymieniono informacje o przeprowadzonym w jeziorze Gaładuś zarybieniu, problematyce kormoranów. Uzgodniono, że na następnym spotkaniu Grupy Roboczej nr 2 przedstawiciele Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiają wyniki badania kolonii kormoranów z jeziora Gaładuś.

4.4. Realizacja zadań w zakresie porównania aktów prawnych w obydwu krajach dotyczących wykorzystania wód powierzchniowych oraz brzegów rzek i jezior.

Strona litewska informowała o zmianach przepisów prawnych związanych z utrzymaniem koryt rzek i granicznych cieków wodnych. Zarządzeniem ministra środowiska Republiki Litewskiej z dnia 29 października 2019 r. nr D1-646 zmieniono procedurę regulacji liczebności populacji bobrów, zgodnie z którym uproszczono prowadzenie niezbędnych prac utrzymaniowych i ochrony granicy państwowej, jeśli działania bobrów wywołują ryzyko zmiany pozycji linii granicy państwowej lub zagrażają obiektom i urządzeniom ochrony granicy państwowej. Przedstawiono również wchodzące w tym roku nowe wymagania dotyczące gospodarowania zbiornikami wodnymi, związane z utrzymaniem i gospodarowaniem naruszonymi pasami nabrzeżnymi, wykonaniem plaż i kąpielisk oraz utrzymaniem rzek uregulowanych do celów melioracyjnych.

Komisja przyjęła przedstawione informacje do wiadomości i zleciła Grupie Roboczej nr 2 kontynuowanie tych działań oraz informowanie o wynikach na najbliższym posiedzeniu Komisji.

4.5. Plan pracy Grupy Roboczej nr 2 na 2020 rok.

Kierownicy Grupy Roboczej nr 2 przedstawili Komisji projekt planu pracy na 2020 r.

Komisja zapoznała się z przedstawionymi informacjami i zatwierdziła plan pracy Grupy Roboczej nr 2 na 2020 r., który stanowi załącznik nr 7 do niniejszego protokołu.

5. Współpraca w zakresie ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem.

5.1. Sprawozdanie z działalności Grupy Roboczej nr 3 za 2019 rok

Kierownicy Grupy Roboczej nr 3 przedstawili Komisji sprawozdanie z realizacji zadań za 2019 r. Komisja przyjęła sprawozdanie z prac wykonanych przez Grupę Roboczą nr 3 w 2019 roku, które stanowi załącznik nr 8 do niniejszego Protokołu.

5.2. Realizacja zadań w zakresie monitoringu wód granicznych.

Podczas VIII narady Grupy Roboczej nr 3 omówiono monitoring wód granicznych prowadzony w latach 2018 – 2019.

Strona litewska przedstawiła informacje na temat monitorowania granicznych jednolitych części wód powierzchniowych Litwy w 2018 r. – rzeki Szeszupy, jezior Gaładuś i Bałędzis. Pobieranie próbek z jezior zostało skoordynowane ze stroną polską. We wrześniu 2019 r. zostały przesłane stronie polskiej pocztą elektroniczną dane ze zrealizowanego w 2018 r. monitoringu oraz dane dotyczące oceny jakości wód rzeki Szeszupy, jezior Gaładuś i Bałędzis na terytorium Litwy. Przedstawiono informacje o jakości wody w zbiornikach wodnych w 2018 r. Jakość wody rzeki Szeszupy była bardzo dobra lub dobra według wartości większości zmierzonych wskaźników, jedynie według wskaźnika BZT₇ była średnia. Jakość wody jeziora Bałędzis była bardzo dobra lub dobra według wszystkich badanych wskaźników. Jakość wody jeziora Gaładuś według wielu wskaźników była bardzo dobra lub dobra, jednak średnie stężenie fosforu ogólnego sklasyfikowano jako umiarkowane. Przedstawiono odnośniki do opublikowanych interaktywnych map Litwy, przedstawiających jakość wody badanych rzek i jezior w 2018 r. według poszczególnych wskaźników.

Strona polska przedstawiła informacje na temat monitoringu przeprowadzonego w 2018 r. rzeki Szeszupy oraz jezior Gaładuś i Bałędzis. W 2018 r. na podstawie danych badawczych jakość wody w Szeszupie według wielu wskaźników była bardzo dobra lub dobra, ale stężenia średnioroczne Ca i zasadowości nie spełniały kryteriów dobrego stanu. Jeziora Gaładuś i Bałędzis spełniały kryteria dobrego stanu ekologicznego pod względem parametrów biologicznych i fizykochemicznych, ale nie spełniały kryteriów dobrego stanu chemicznego pod względem stężeń difenylesterów bromowanych i Hg w biocie oraz benzo(a)pirenu w wodzie.

Monitoring był wykonywany na 18 stacjach badawczych, próbki pobrano z 24 punktów. Zbadano ogólny skład chemiczny. W 3 punktach przeprowadzono codzienne obserwacje poziomu wód gruntowych, w pozostałych raz w roku. Wspólnie z polskimi specjalistami pobrano 6 próbek wód podziemnych – po 3 z każdej strony. Stan jakościowy i ilościowy wód podziemnych był dobry.

Próbki sklasyfikowano jako będące w dobrym stanie. W wodach podziemnych notowano wyższe poziomy żelaza i manganu – zostały przekroczone normy dotyczące wody pitnej.

Strona litewska przedstawiła informacje na temat monitoringu hydrologicznego za 2018 r. Przeprowadzono pomiary na stacjach pomiarowych, w punktach wodowskazowych Liubavas i Kudirka Naumiestis. w październiku 2019 r. strona polska otrzymała dane hydrologiczne ze stacji pomiarowej wody w Liubavas (poziom wody, natężenie przepływu, temperatura) za pośrednictwem poczty elektronicznej. Otrzymane z Polski dane dotyczące przepływu są wykorzystywane do obliczania bilansu wód w dorzeczu, co pomaga zapewnić dokładność obliczeń odpływu wód z poszczególnych zlewni.

Strona litewska przedstawiła informacje o monitoringu granicznych jednolitych części wód powierzchniowych wykonywanym w 2019 r. na rzece Szeszupie. Próbki pobierane są co miesiąc i analizowane są wskaźniki fizykochemiczne. 26 września 2019 r. w Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzono wspólne pobieranie próbek wody na rzece Szeszupie. Wymiana danych nastąpi za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Monitoring hydrologiczny w 2019 r. prowadzony jest w punktach wodowskazowych Liubavas i Kudirka Naumiestis, identycznie jak w 2018 r.

Po stronie polskiej w 2019 r. prowadzony jest monitoring na rzece Szeszupie raz w miesiącu, przy użyciu tych samych wskaźników monitoringu badawczego transgranicznego, jak każdego roku.

W ramach monitoringu wód podziemnych po stronie litewskiej w 2019 r., Litewska Służba Geologiczna pobrała 26 próbek wód podziemnych. Spośród nich 6 próbek pobrano ze specjalistami Państwowego Instytutu Geologicznego – 3 próbki po stronie litewskiej i 3 próbki po stronie polskiej. Określono całkowity skład chemiczny wody i badano metale ciężkie. Do sieci monitoringu w 2019 r. dodano 2 nowe punkty – Berezninkai i Kazlav.

Poinformowano o przeprowadzonych warsztatach w Warszawie, na których omówiono kwestie wspólnego projektu badawczego i ustalono termin badań hydrologicznych na rzekach. W lipcu i sierpniu 2019 r. w obu krajach zostały wykonane pomiary prędkości przepływu rzek, które będą wykorzystane do opracowania hydrodynamicznego modelu numerycznego oraz przeprowadzono pomiary wód podziemnych. Wyniki zostaną przekazane stronie litewskiej na początku 2020 roku.

Komisja przyjęła informację do wiadomości i poleciła dalsze prowadzenie zadania.

5.3. Realizacja zadań w zakresie porównania kryteriów oceny jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Podczas VIII narady Grupy Roboczej nr 3, członkowie Grupy wymienili informacje o aktualnych metodykach monitorowania i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych w Republice Litewskiej i w Rzeczypospolitej Polskiej.

W Republice Litewskiej w ostatnich latach metody monitorowania badań analitycznych, obserwacji, pomiarów, jakości wody oraz oceny stanu ilościowego i jakościowego jednolitych części wód nie uległy zmianie. Metody badań analitycznych przesłane zostały stronie polskiej we wrześniu 2019 r. wraz z danymi monitoringowymi wód granicznych z 2018 r.

Strony zobowiązały się do dalszej wymiany zaktualizowanych informacji na temat metod oceny, analizy, monitorowania i pomiarów stanu wód na posiedzeniach Grupy roboczej.

Komisja przyjęła powyższą informację do wiadomości i poleciła Grupie Roboczej nr 3 kontynuowanie tych działań oraz informowanie o wynikach na najbliższym jej posiedzeniu.

5.4. Realizacja zadań w zakresie koordynacji działań instytucji współpracujących w ramach Grupy Roboczej nr 3.

Członkowie Grupy Roboczej nr 3 opowiedzieli się za kontynuacją współpracy w zakresie monitorowania i badań granicznych części wód powierzchniowych. Monitorowanie wód powierzchniowych w 2020 r. będzie prowadzone w wyznaczonych miejscach monitorowania na terytorium każdego kraju, w ramach czasowych i zakresie określonym przez ustawodawstwo krajowe. Strony zobowiązały się do koordynacji drogą elektroniczną, zgodnie z procedurą roboczą, uzgadnianie programów monitoringu (punktów monitoringu, częstotliwości badań, wskaźników badań).

Strona litewska poinformowała, że w 2020 r. zgodnie z litewskim państwowym programem monitoringu środowiska planowany jest monitoring 4 rzek granicznych – Szeszupy, Marychy, Szelmentki i Hołnianki. Z rzeki Szeszupy, jak co roku, pobierane będą próbki 12 razy w roku, a z pozostałych rzek 4 razy w roku. Planowane jest zbadanie wskaźników fizykochemicznych, makrozoobentosu i fitobentosu.

Strona polska w 2020 r. planuje przeprowadzenie monitoringu na rzece Szeszupa i Marycha.

Członkowie Grupy Roboczej nr 3 zgodzili się na coroczną kontynuację wspólnego pobierania próbek wody z Szeszupy w celu porównania międzylaboratoryjnego. Strony uzgodniły, że w 2020 r. wspólnie pobiorą próbki z Szeszupy po stronie litewskiej i wymienią się wynikami badań za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Strony uzgodniły, że będą kontynuowane wspólne badania jednolitych części wód podziemnych – monitoring w 6 punktach pomiarowych, po 3 punkty w każdym kraju.

Komisja przyjęła informacje do wiadomości i poleciła dalsze prowadzenie zadania.

5.5. Plan pracy Grupy Roboczej nr 3 na 2020 rok.

Kierownicy polskiej i litewskiej części Grupy roboczej nr 3 przedstawili Komisji projekt planu pracy Grupy roboczej nr 3 na 2020 rok.

Komisja zatwierdziła plan pracy Grupy roboczej nr 3 na 2020 rok, który stanowi załącznik nr 9 do niniejszego Protokołu.

6. Współpraca z Polsko-Litewską Komisją Graniczną (dalej Komisja Graniczna)

Delegacja polska Komisji Granicznej poinformowała, że w dniu

17 lutego 2018 roku, w Wilnie została podpisana umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Litewskiej w sprawie dokumentacji granicznej określającej przebieg linii granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską. Niniejsza Umowa podlega ratyfikacji i wejdzie w życie z dniem otrzymania ostatniej noty stwierdzającej wykonanie, przez każdą ze Stron, niezbędnych procedur wewnątrzpaństwowych. W dniu 8 listopada 2018 roku Sejm Republiki Litewskiej ratyfikował ww. umowę.

Proces ratyfikacji również po Stronie polskiej został zakończony. Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o ratyfikacji powyższej umowy weszła w życie 9 października 2019 r.

Komisja Graniczna przekazała również, że podczas 16 posiedzenia Komisji Granicznej, które odbyło się w miejscowości Druskienniki, w dniach od 27 do 29 maja 2019 roku, zleciła Pełnomocnikom Granicznym wykonanie wspólnego przeglądu stanu znaków granicznych i pasa oczyszczania. W tym celu Pełnomocnicy Graniczni powołali Grupę Roboczą, która w dniach 21-25 października 2019 r. przeprowadziła wspólny przegląd oznakowania i stanu widoczności przebiegu polsko – litewskiej granicy państwowej.

Podczas przeglądu stwierdzono, że na odcinku „cieku bez nazwy”, występuje kilka siedlisk bobrowych (tam), które powodują obecnie całkowite zachwianie warunków wodnych na ww. odcinku. Natomiast na granicznym odcinku (odcinek o długości 14,24 km) rzeki Marycha stwierdzono kilka miejsc, gdzie w korycie rzeki zalegają pnie drzew oraz kilkanaście przypadków zalegania w korycie rzeki konarów, które mogą powodować powstawanie zatorów. Istnieją również rejony, gdzie jest realne zagrożenie osunięciem się kolejnych drzew do koryta rzeki. Trzeba wskazać, że zgodnie z obowiązującą umową międzynarodową między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o wspólnej granicy państwowej i stosunkach prawnych na niej obowiązujących oraz o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach granicznych, na wodach płynących, linia granicy państwowej jest ruchoma i pokrywa się z linią środkową koryta rzeki. W związku z powyższym, każda zmiana linii brzegowych koryta wód granicznych, powoduje zmianę przebiegu granicy państwowej.

Komisja przyjęła powyższe informacje do wiadomości i zwróciła uwagę na to, że nadal pozostaje nierozwiązana kwestia utrzymania granicznych jednolitych części wód, w związku z czym należy omówić procedury stosowane w obu krajach dotyczące prac utrzymaniowych koniecznych do zapewnienia przebiegu linii granicy państwowej zgodnie z dokumentacją.

7. Ustalenie miejsca i terminu dziewiątego posiedzenia Komisji.

Przewodniczące Komisji uzgodniły, że dziewiąte posiedzenie Komisji odbędzie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Warszawa) w IV kwartale 2020 roku i wstępnie przyjęły następujący projekt porządku dziennego tego posiedzenia:

1. Współpraca w dziedzinie planowania gospodarowania wodami oraz zarządzania ryzykiem powodziowym;
2. Współpraca w zakresie utrzymania wód granicznych;
3. Współpraca w zakresie ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem;
4. Współpraca z Komisją Graniczną;
5. Ustalenie terminu i miejsca dziesiątego posiedzenia Komisji w roku 2021;
6. Inne sprawy.

Niniejszy protokół został sporządzony w miejscowości Wilno, Republika Litewska w dniu 12 grudnia 2019 roku, w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach w języku polskim i języku litewskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc. Załączniki od nr 1 do nr 9 są integralną częścią niniejszego protokołu.

Protokół niniejszy podlega zatwierdzeniu przez właściwe organy zgodnie z porządkiem prawnym obowiązującym w każdym Państwie.

Przewodnicząca polskiej
części Komisji

H. Bogucka-Szymalska

Małgorzata Bogucka-Szymalska

Przewodnicząca litewskiej
części Komisji

A. Margerienė

Aldona Margerienė